

Harmanecké noviny

Spoločenské noviny zo života občanov a histórie obce Harmanec

September 2021

Ročník XV.

Číslo 3

Harmanecké noviny
15. ročník

*Nech je táto jeseň
zdravšia ako tá predošlá...*

Môže byť aj najlepšie...

Prečo by jeseň nemohla byť najlepším ročným obdobím? Prichádza síce vždy v rovnakom čase (tak ako každé ročné obdobie), ale je vždy iná. Patrím medzi tých ľudí, ktorí radi vymenia tie absurdné letné horúčavy za príjemné slnečné jesenné dni, ktoré majú na náš organizmus viaceré pozitívne účinky, o ktorých možno ani neviete.

Napríklad že sezónne korenie ako je zázvor, škoric a muškátový oriešok by sme si v jeseni mali dopriať viac ako v iných ročných obdobiach, pretože dokážu zlepšiť naše zdravie.

Ďalší dobrý bod pre jeseň je, že v tomto období máme hlbší a kvalitnejší spánok. Jednak je chladnejšie, pocitovo začína večer ako keby skôr, máme menej slnečného svetla, mení sa denný rytmus nášho tela, a tak chodíme spať skôr ako inokedy.

Na jeseň, keď je príroda tak zvlášť krásna a hrá všetkými farbami, zvyšuje to v nás pocit pokoja a poho-

dy, čím sa zlepši naše duševné zdravie a posiluje naša psychika. To je už tretí bod pre jeseň.

V nemalej miere nám jeseň pomáha zlepšovať aktivitu mozgu. V nepríjemnom jesennom počasí viac čítame, lúštíme krížovky.

A ešte jeden veľký dobrý bod má jeseň preto, že ľudia majú doma k sebe bližšie. Keďže už nie je tak teplo, nie je nič lepšie ako sa večer schúliť pod deku, pozerať film, čítať si knihu a popíjať teplý čajík.

Tak aj preto by mohla byť jeseň najlepšie ročné obdobie. No a preto si ju užívajme.

Veľmi si želim za vás i za seba, aby nás v jeseni nič nezaskočilo, aby sa neopakovali vlnajšie pandemické scenáre. Buďme všetci opatrní. Využívajme všetky tie blahodarné vplyvy jesene vo svoj prospech. A zostaňte všetci zdraví.

Iveta Roháčová, šéfredaktorka

Vážení spoluobčania!

Posledný rok nám veľa vzal, ale určite aj dal. Nedal nám veľa spoločných chvíľ, ani možností na to, aby sme sa spolu stretávali a nabrali silu zo vzájomnej podpory, museli sme sa vyrovnávať s tým, že napriek úsiliu nie vždy dopadlo všetko podľa našich predstáv, že sa vyskytli situácie, ktoré sme nie vždy dokázali predvídať a hlavne pochopiť, no naučili sme sa aj to, že spoločne sa dá zvládnuť veľa nepredstaviteľných, neočakávaných a ťažkých vecí. Najmä, ak si ľudia doprajú a vedia si navzájom pomôcť. A to nielen v pracovnom, ale i v osobnom živote.

Po viac ako roku sa náš život pomaly dostáva do normálnych koľají. Pandémia nás naďalej sprevádza, ale dá sa povedať, že sa nám trochu ľahšie dýcha, a tak verím, že sa táto situácia pozitívne odrazí na našich vzťahoch a prístupe k svojmu okoliu. Verím, že sa postupne v rámci stanovených zásad rozbehnú kultúrne a športové akcie, že sa budeme môcť naďalej stretávať so svojimi príbuznými, priateľmi. To nám asi najviac chýbalo. A hlavne, pri osobných stretnutiach, si odovzdáme vzájomne informácie v tej prijateľnej podobe pre obidve strany. V prvom rade treba povedať, že sa snažíme v pokoji a priebežne problémové záležitosti našej obce riešiť už dlhší čas. Nie je a nebude to otázka mesiaca ani dvoch, ale nikdy sme sa nevzdali a nevzdávame.

Dovoľte mi tento príhovor, či skôr úvahu, začať citátom: „Moja sloboda končí tam, kde začínam obmedzovať slobodu iného človeka.“ V nasledujúcich riadkoch sa chcem venovať udalostiam, ktorých dôsledky mňa osobne a verím, že nezostanem sama, aktuálne trápia a určite sú hodné zamyslenia sa. Dlhotrvajúce nariadenia a opatrenia prijaté v boji s pandemiou a ich zavedenie do nášho každodenného života postupne menili náš bežný životný rytmus. Spolu s tým, či sa nám to páči alebo nie, menili sa aj medziľudské vzťahy, názory, hodnoty a priority jednotlivcov, ale aj celých kolektívov a komunít.

Keď to sledujem, mám pocit, že žijeme v akejsi divnej dobe... Pod vplyvom týchto zmien, politického, mediálneho a spoločenského tlaku, odborných aj neodborných diskusií na sociálnych sieťach, prinášajúcich obrovské množstvo informácií, ktorých pravosť, správnosť, úplnosť, komplexnosť a hlavne pravdivosť nie je v podstate možné, ale ani reálne overiť, nastalo deľenie spoločnosti.

Žiaľ, ani našu obec tento jav neobišiel. Našu spoločnosť dokázali rozdeliť protipandemické opatrenia štátnych orgánov na dva názorové tábory. Jeden tvoria tí, ktorí ešte stále rešpektujú prijaté nariadenia a

mnohokrát aj s istou dávkou trpezlivosti, stále pod hrozbou rôznych sankcií, akceptujú vyhlásené opatrenia. V druhom tábore sú občania, ktorí pociťujú dopad týchto opatrení skôr negatívne a najmä ako zásah do svojich osobných a občianskych slobôd či práv, a preto ich odmietajú.

Svet nie je iba čierny alebo biely. Medzi čiernou a bielou je celý rad ich odtieňov. O ostatných farbách ani nehovorím. Tak ako je pestrý a farebný náš bežný život, sú rôzne aj naše názory. Každý z nás má právo na svoj názor, každý z nás má právo ten svoj názor obhajovať aj šíriť a presadzovať, nikto z nás však nemá právo povyšovať ten svoj nad ostatné, napádať, urážať a kriminalizovať tých, ktorí majú názor iný a odlišný. Medzi týmito dvomi tábormi, názormi a konaním, ako medzi „mlynskými kameňmi“, stojíme my, ľudia, ktorí z pozície svojho povolania aj napriek tomu, aký je náš vlastný názor a je jedno ku ktorej skupine svojim názorom patríme, máme zodpovednosť a povinnosť zároveň. Je preto pokrytecké napádať konanie obce, prikrýť erbom, názvom našej obce, neuvedomujúc si porušenie zákona už len svojvoľným použitím erbu. My pri svojej práci sme štátnou mocou prinútení a pod hrozbou potíhov a sankcií aj povinní vládne nariadenia realizovať a v rôznych podobách vyžadovať ich plnenie. Je pritom jedno, či ide o spoločenské, športové alebo kultúrne podujatie, pracovisko, obchod, úrad alebo školu. Niektoré z týchto nariadení a opatrení, ktoré nám všetkým rovnako „strpčujú“ život, sa opierajú o zákony, niektoré o vyhlášky či rozhodnutia, ktoré vydala „štátna autorita“.

Nateraz nie je dôležité, aké rozhodnutia a nie je podstatný ani spôsob, akým boli zavedené do praxe. Či sú správne a do akej miery ich treba rešpektovať, zrejme ukáže len čas, ukáže, aká je vlastne pravda. Zaslúži si však úctu, tak ako každý, kto poctivo, svedomite a mnohokrát nad rámec svojich povinností vykonáva svoju prácu. V „mene svojej pravdy“ útočia na ľudí, ktorí v systéme fungovania štátu z pozície svojho zamestnania musia rešpektovať nariadené pravidlá.

Viac ako rok obmedzení poznačilo každého jedného z nás, nie každý tieto obmedzenia znášal a znáša rovnako, nie každý sa s nimi dokázal vyrovnávať, ale je to dôvod prestať byť slušným človekom?

Človek stále hľadá pravdu a objavuje nástrahy, ktoré ju sprevádzajú, objavuje život a krásu v živote. Hľadá a objavuje svet vôkol seba a hlavne v sebe. Viera v život nikdy nezomrie. Život to sú aj naše životy. Život, to si ty, človek, to si ty a tvoj život. Sú ľudia, ktorí odovzdávajú dary, ale sú aj takí, ktorí rozsievajú okolo

seba svoje schopnosti do spoločensky užitočnej práce pre ľudí a rozkvet našej obce a týmto ľuďom patrí naša vďaka a uznanie. Naším cieľom je chrániť zdravie a spokojné životy našich občanov.

Pomerne často stretávam mnohoročné manželské páry na prechádzke, ktorí sa vždy k sebe navzájom správajú slušne a vtedy mi napadne: A čo „korona“? Tá týchto ľudí nezmenila? Práve oni ma nedávno upozornili na príspevok, kde sa riešil istý problém. Problémy budú vždy. Otázka je, ako ich riešime. Jednoduchšie, ale asi nie celkom v duchu skutočného záujmu o našu obec, je všetko nafotiť, hneď zverejniť na sociálnych sieťach, a tak vyvolať všeobecné pohoršenie, znevážiť svoju vlastnú obec do sveta. To je bežné vo veľkej politike. Druhý, trochu zložitejší spôsob riešenia, je fotografie zaslať nám na obecný úrad alebo aj priamo mne. Vždy sa snažím problém vyriešiť a poďakovať sa občanom, ktorí aj takýmto spôsobom pomôžu odstrániť neduhy, ktoré sa vyskytnú. Príde mi fotografia problému a ja viem, áno, toto ľudí trápi, alebo takto to nechcú a vieme spoločne dohodnúť nápravu. Vysoko si cením aj obyčajný telefonát, toto by sme chceli, toto nám chýba. Ak je možné vyhovieť požiadavke rýchlo a v pokoji, a trebárs aj krikom, ale je to tu medzi nami a posúvame sa spoločne dopredu. Skúsme i v našom každodennom živote prosiť o dar porozumenia, aby sme tak po vzore tých dokonalejších ako sme my, sami dokázali dobre žiť a tešiť sa v našich najbližších spoločenstvách rodín, ale i v tom spoločenstve celej obce.

V septembri sme otvorili nový školský rok. Nebol úplne tradičný. Okrem toho, že sme privítali deti po prázdninách na prahu nového školského roka, tak sme sa aj lúčili. Pani riaditeľka, Mgr. Henrieta Kohútová, sa rozhodla zmeniť miesto svojho pôsobenia. Z materskej školy odchádza pani učiteľka Katarína Pavlíková na dôchodok. Obidvom želám v ich novom živote veľa zdravia a ďakujem za všetky tie roky poctivej a zodpovednej odvedenej práce.

Počas letných prázdnin sme oplotili a tým uzavreli záhradu pre deti materskej školy. Hygienické požiadavky nadriadených a kompetentných orgánov pre materské školy sú čoraz prísnejšie a zvlášť v období pandémie sa sprísňujú, a preto sme museli prikrčiť k takémuto opatreniu. Viem, že nie všetci rodičia žijúci v našej obci sa s tým stotožňujú. Samozrejme, že hľadáme spôsob, ako nájsť náhradný priestor pre hry detí s rodičmi v obci, detské ihrisko. Objednali sme záhradné

zariadenie pre deti a pred ubytovňou obce chceme zrealizovať bezpečné detské ihrisko.

Keď sme pri téme rodičia a deti, chcem vyzdvihnúť a pochváliť aktivitu rodičov s deťmi počas prázdnin na Strelnici. Nepotrebovali k tomu ani záhradku materskej školy, ani naše ihrisko na školskom dvore a pripravili pre svoje deti letné aktivity. Pekný nápad, veľmi to oceňujem. Jednoducho sa dohodli a urobili deťom radosť. Len tak, nezištne, preto, že chceli deťom vyplniť prázdninový čas.

V auguste sa v priestoroch obecného úradu realizovalo aj očkovanie občanov proti ochoreniu COVID-19. Banskobystrický samosprávny kraj sa usiluje o vytvorenie podmienok na to, aby sa mohlo zaočkovať čo najviac ľudí, ktorí o očkovanie proti ochoreniu COVID-19 majú záujem. V spolupráci so SHP Harmanec a vakcinačnému tímu Banská Bystrica sa pripravila možnosť zaočkovania sa v domácom prostredí prostredníctvom výjazdovej očkovacej služby pre občanov v priestoroch obecného úradu, no i priamo u občanov, ktorí sú imobilní, ležiaci a nemohli sa dostať na očkovanie do vakcinačného centra. Očkovanie prvou dávkou vakcíny Comirnaty od výrobcu Pfizer-BioNTech sa v našej obci uskutočnilo v stredu 18. augusta 2021 a očkovanie druhou dávkou prebehlo v utorok 21. septembra 2021 v tento deň aj jednodávkovou vakcínou Janssen. Očkovaciemu tímu zdravotníkov aj touto cestou veľmi pekne ďakujeme. Bola to ukážka toho, že keď je záujem a snaha, nájde sa spôsob, ako ľuďom pomôcť. Možno by sme všetci mali trochu viac chcieť. Pomáhať, tolerovať, porozumieť si navzájom. A možno práve teraz je ten správny čas. Mesiac október je Mesiacom úcty k starším. Myslíme možno trochu viac na ľudí, ktorým je venovaný tento mesiac. Venujme im trochu viac pozornosti, počúvajte ich. Robme im radosť. Zaslúžia si to. Aj keď úcta k človeku sa nedá načasovať len na jeden mesiac v roku. Táto vlastnosť by mala byť prirodzenou súčasťou každého z nás.

Verím, vážení občania, že spoločnými silami a s chladnou hlavou zvládneme nielen príjemné akcie, ale aj tie, ktoré budú vyžadovať vašu ústretovosť a pochopenie. Pokiaľ budete mať potrebu sa na čokoľvek opýtať, ujasniť si, dvere obecného úradu a všetkých jej zamestnancov sú vám otvorené.

Henrieta Ivanová, starostka obce

Kráľovstvo za koňa

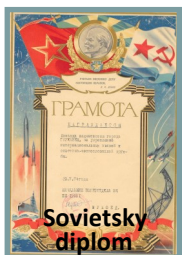
Je to trochu nadsadené, ale môže sa to stať? No, neviem, nie som šachista, nevedel by som ani kam postaviť figúrky na šesťdesiatich štyroch poliach. A neviem ani to, prečo im odborníci hovoria „kamene“ a prečo je tých polí práve toľko a prečo sú farebne odlišné. Jajajaj, bol to veľmi múdry človek, čo vymyslel šach.

Šach - hovorí sa mu aj „kráľovská hra“. Ktovie, koľkí kráľi ju vedeli vôbec hrať. Veď šach mal predchodkyňu v indickej hre čaturanga, potom to bola v Arábii od 7. storočia hra zvaná šatrandž a v 15. storočí jej Španieli dali pravidlá a takmer dnešnú podobu. A nielen to, „zamorili“ ňou celý starý kontinent. A dobre spravili. Časom sa dostala do každého mesta, dediny, ba aj do každej doliny. Aj do tej dobre utajenej pred civilizáciou - harmaneckej. Síce dosť neskoro, ale predsa.

Z archívneho prachu sa dozvedáme, že neregistrovaní jednotlivci tu pôsobili už pomerne dávno. Napríklad taký Ondrej Rázga, že mu chýbala jedna noha, veď tú k tomu tak veľmi ani nepotreboval. A predpokladáme, že v papierni bola šachová stolová spoločnosť už začiatkom minulého storočia. Veď sa tu vystriedali úradníci - vtedajšia inteligencia - takmer z celého kontinentu.

Snopko (nevieme či bol Ján) chodil v päťdesiatych rokoch hrať súťažne šach do Banskej Bystrice o Pohár SNP. Čo ale vieme, je, že v roku 1956 fungoval Šachový oddiel pri Telovýchovnej jednote Tatran Harmanec. Kto ho založil a kedy - netušíme, ale archív nám našepkáva, že to bolo omnoho skôr, lebo 4. júla v roku 1953 práve v Harmanci začali hrať polofinále o majstra ČSR v ZK ROH. K tomu vyberali len veľmi silné oddiely. Na prvom mieste skončil Július Kozma, druhý bol Dr. Max Ujtelky a tretí Dr. Alster. Všetko veľké mená! Okrem nich hrali ešte Hoffman, Průcha, Pithard, Dobiáš. A v roku 1956 v krajských majstrovstvách obsadil Tatran Harmanec 5. miesto, pritom podľa novín Smer sa do súťaže ani neprihlásil. Faktom však je, že v roku 1957 na Bleskovom turnaji v Sliači Harmanec chýbal. Podľa novín Cesta vpred, šachisti s bohatou históriou akosi zaspali, každý mal výhovorky. Všetci sa spoliehali na Jančuru, no ten to sám nemohol zvládať.

V roku 1966 je TJ Tatran Harmanec spoluorganizátorom X. ročníka Turnaja SNP v Banskej Bystrici, kde zvíťazil Péter Szilágyi z Budapešti.

Začiatkom marca 1973 sa šachisti Harmaneckých papierní stretli so šachistami sovietskych vojsk. Bolo to už ich štvrté stretnutie a toto vyhral Harmanec. Body získali: Šíp, Majling, Vinarčík, Hanuliak, Ing. Cimra a Hríbik. Tieto stretnutia však organizovala agilná MO ZČSSP. Pekný, farebný, aj keď politicky ladený diplom - GRAMOTA pre šachmatistov - z roku 1974 nám nedá zabudnúť na tieto priateľské, okupačné

súboje. „Hrúzu“ z toho mali manželky šachistov, lebo po boji sa pilo a pilo a pilo.

Šachisti Harmaneckých papierní spolu s okresným šachovým zväzom v Banskej Bystrici zorganizovali v roku 1974 I. ročník Turnaja SNP v bleskovom šachu 4-členných družstiev za účasti 11 oddielov. Putovný pohár získali šachisti Železiarní Prostějov, Harmanec bol štvrtý.

Na Cene SNP v Banskej Bystrici v roku 1979 hrali z Harmanca Vinarčík, Ing. Valent, Ing. Cimra a Hríbik, ale už všetci v drese Banskej Bystrice.

Utrápený harmanecký šach zachránil v roku 1980 založením nového Šachového oddielu pri TJ Tatran Harmanec Július Hríbik.

Július Hríbik

Šachisti hrali v rôznych súťažiach: o Pohár riaditeľa VHI Sloveca, o Pohár riaditeľa Harmaneckých papierní, Majstrovstvá okresu jednotlivcov i družstiev, Okresnú súťaž - v skupine JUH 1981-89, Medziokresnú súťaž v skupine „E“ 1990, Regionálnu súťaž v skupine „E“, Oblastnú súťaž 1991-95, to už vtedy bol predsedom Ing. Zdenek Gregor, ktorý sa venoval hlavne mládeži. V roku 1995 organizoval Harmanec Otvorené majstrovstvá okresu Banská Bystrica v Rapid šachu v ZK ROH. Hrali však aj hráči z iných okresov. Bola vysoká účasť - 60 hráčov!

V oblastnej súťaži, ktorej sa hovorilo „DIVÍZIA“, hrali: Turčianske Teplice, Závadka, Turany, Harmanec, Lokomotíva Banská Bystrica B, Sučany, Turčianske Teplice B, a Sokol Banská Bystrica B.

Harmanec skončil na 4. mieste. Harmanec bol naj-

mladším a najperspektívnejším oddielom v okrese. Mal toľko šachistov, že založil aj oddiel B, C, a D. Zúčastňovali sa na mnohých podnikových turnajoch.

Pri založení nového oddielu v roku 1980 bola okolo Julka Hríbika celkom mladá generácia, ktorá tvorila užší káder oddielu: Anton Mydlo, Ing. Zdenko Gregor, Vlastimil Gregor, Vladimír Mydlo, Jozef Štulrajter, Ing. Peter Bačík a Ivan Hríbik. Postupne pribudli šachisti ako Ing. Anton Geffert, Ing. Ivančo, Johaniak, Latinák, Volár, Lakomčík, Nemsila, Kraus, P. Geffert, M. Gregor, Bošanský, Rudolf Ványa mladší a Dušan Minarčík. Určite som na niekoho zabudol!

Šachy majú viacero rôznych súťažných disciplín. Dokonca aj jednu takú, kde sa partneri nikdy nestretnú, nepoznajú a nikdy si nepodajú ruky a môžu byť stovky, ba aj tisíce kilometrov od seba.

Hovorí sa tomu korešpondenčný šach.

Dušan Minarčík

Korešpondenčný lístok Vlasta Gregora

Jednotlivé ťahy obhospodaruje pošta a dnes už aj internet. V tomto vynikali Vlasto Gregor a Dušan Minarčík.

Ešte sa vrátim k **Julkovi Hríbikovi**: Narodil sa v Kordíkoch v roku 1946. Tu vychodil aj základné školy. Ročníky 5 – 9 potom absolvoval v Podlaviciach. Strednú priemyselnú školu strojnícku absolvoval vo Zvolene. Nastúpil na umiestenku pracovať do Sandriku, nasledovala vojenčina, po nej pracoval na Úrade normalizácie a merania. V pamätnom roku 1968 sa oženil s Evkou Semanovou. Mali dve deti a bytová kríza po podpise na desať rokov „vernosti“ podniku ich pripútala do harmaneckých papierní. V roku 1970 nastúpil ako technik u Pavla Cabana. Mal na starosti OBP a PO. Po emigrácii brata do Nemecka sa stal nespoľahlivým, pracuje na doprave a nasleduje prekážková trasa: Industria, Rusko - odkiaľ priniesol prvý farebný televízor do Harmanca, Praha, Slovensko. Šach hrával potom ešte dlho za Partizán a Junior Banská Bystrica.

Ešte pár slov o mládežníckom šachu. Toto bola srdcová záležitosť Ing. Zdenka Gregora a je aj dodnes. A tiež aj Ing. Gefferta. Zdeno Gregor viedol k tejto krásnej a inteligentnej hre aj svoje dve deti – Michala a Zuzku. Obe boli veľmi talentované. Michala si pamätám ešte ako trojročného, keď šantil v bufete harmaneckých papierní okolo staršej. Nevedel vypovedať moje meno Miško, tak mi hovoril Michmo. A starká - Anka Gregorová z Dolného Harmanca ma tak volá aj dodnes - Michmo.

Michal dnes už 12 rokov žije v Austrálii. Určite sa venuje aj šachu.

Deti pri šachu : Zuzka Gregorová , Marek Mikloš

Zuzka, to bol obrovský šachový talent. Ešte nechodila do školy a už porážala súperky zo štvrtej triedy! Bola majsterkou Slovenska v kategóriách 10-, 12- a 14-ročných a v rokoch 2005 a 2006 aj majsterkou Slovenska v kategórii žien. Zuzka Gregorová už ako 10-ročná mala a mohla ísť štartovať na Majstrovstvá sveta v šachu do Brazílie. Letenka stála 75. 000 korún, samozrejme, musel byť aj doprovod a to by teda stálo spolu 150-tisíc len cestovné. A pokladňa šachového zväzu zívila prázdnotou. Zuzka dnes s rodinkou žije v Liptovskom Mikuláši a hrať chodí do B. Bystrice.

Ing. Zdenek Gregor
a rómske deti z Hrochote

Boli tu však aj ďalšie talentované deti: Deniska Geffertová, Bošanský, Marek Mikloš a mnohí ďalší a sú aj dnes, ako bratia Haringovci, ale aj rómske deti z Hrochote, ale o tom - potom.

Treba ešte poznamenať, že z Harmanca sa šachový život časom presunul do Centra voľného času (CVČ) v Banskej Bystrici.

A celkom na záver: I. výkonnostnú triedu (VT) v šachu získali: Július Hríbik, Ing. Anton Geffert, Anton Mydlo, Michal Gregor, Zuzka Gregorová. Bratia Gregorovci - Zdeno a Vlasto - splnili tento limit v roku 1987 na výberovom turnaji SNP v Jánskych Láznach.

So šachovým pozdravom:

GENS UNA SUMUS
SME JEDNA RODINA

Ing. Zdenek Gregor, Michal Kiššimon

Údaje sú čerpané z Kroniky obce Harmanec, z archívov autorov, spomienok žijúcich.

Leto na Strelnici

Asi nedostatok sociálnych kontaktov medzi deťmi, ale aj rodičmi v poslednom období spôsobil, že sa v hlavách rodičov detí na Strelnici zrodil na začiatku leta výborný nápad: pripraviť deťom skvelé zážitky a utužiť ich priateľstvá počas prázdnin. Nápad dostával čoraz jasnejšie kontúry.

Začiatkom júla sme sa dohodli na letnom kine. Ako ideálne miesto sa ukázal priestor vedľa detského ihriska. Jedni to vymysleli, ostatným sa nápad zapáčil a začali sa prípravy. Na pekné a teplé počasie sme čakať nemuseli, lebo počasie bolo tohto roku naozaj stabilné. Väčšinou sa premietalo v piatok alebo v sobotu, pretože kino sa začínalo po západe slnka, aby už bolo aspoň šero a trvalo do 22:00 – 22:30, a ráno na druhý deň nebolo treba vstávať do škôlky či práce. Niektorým deťom sa najviac páčila tá tma. Každý doniesol, čo mohol: bielu tabuľu, dataprojektor, predlžovačku (elektriku sme so súhlasom p. starostky mali z kotolne – Ďakujeme!), notebook, kempingový stôl, karimatky, nafukovačky a matrace, deky.

Deti boli nadšené, nevedeli sa dočkať.

Výber rozprávky bol na deťoch - hlasovaním si vybrali jednu z dvoch-troch, ktoré boli v ponuke. Staršie deti so záujmom sledovali celý dej príbehu, z tých menších niektoré zaspali alebo sa potme hojdali. Takéto letné kino deti zažili trikrát počas prázdnin.

Ďalším podujatím, ktoré sa deťom veľmi páčilo, bola špagetovo-ovocno-hudobná párty. Ako už z názvu vyplýva, v jedno popoludnie sme doniesli na ihrisko za hrniec špagiet, kečup a syr a servírovali sme malým hladošom. Takto posilnení sa zapájali do hudobných súťaží, ako napr. stoličkový tanec alebo sochy (po vypnutí hrajúcej hudby sa nesmeli pohnúť).

Animovaná rozprávka *Tajný život maznáčikov* zaujal všetky deti

Deti si pochutnávajú na pizzi, kým rodičia chystajú techniku

Okrem toho každá rodina priniesla aj nejaké „kinové“ občerstvenie: pukanec, pizzu, mafiny, čipsy, kofolu.

Špagety chutí všetkým

Stoličkový tanec

Pri hrách sa zjedlo aj všetko ovocie

Jeden z oteckov zabezpečil a viedol streľbu zo vzduchovky, ktorá mala veľký úspech. Potom nasledovali voľné hry na ihrisku, počas ktorých mizlo pripravené ovocie jedna radosť. V závere tohto dňa ich potešilo pukanie balónov, ktorými bolo ihrisko ozdobené.

Streľba zo vzduchovky

Športový deň, ktorý sa uskutočnil na lúke na vlakovej stanici v Harmanci, si vyžadoval dlhšiu prípravu. Niekoľko dní dopredu sa maminky dohodli na jednotlivých športových disciplínach: hľadanie pokladov prírody, skákanie vo vreci, gigantický pong, piškvorky a pexeso, skákanie vo vreci, pyramída z plechoviek, bodová stena, balóny do košíka, streľba.

Skok vo vreci

Rozdelili sme si úlohy, kto čo zabezpečí po materiálnej stránke, kto pripraví pozvánky, diplomy, odmeny a každá pripravila aj nejaké občerstvenie.

Hod loptičkou do plechoviek

V deň D sme všetko vyniesli na stanicu a športovanie sa mohlo začať. Deti sa menili na jednotlivých stanovištiach a súťažili aj rodičia. Sme veľmi vďační p. Vaníkovi, že nám ochotne poskytol všetko potrebné na streľbu a zabezpečil túto disciplínu.

Na konci sme si všetci spoločne opekali špekačky.

Spokojné deti s diplomami

Boli to príjemne prežité letné dni, na ktoré budeme dlho spomínať my rodičia, ale najmä naše deti a verím, že to tiež posilnilo naše susedské priateľstvá.

V mene všetkých zúčastnených rodičov Lenka Mališková.

Naše miestne školy, základná a materská, majú za sebou už vyše polstoročnú históriu. Za ten čas sa v nich vystriedalo veľa riaditeľov, učiteľov, školníkov aj kuchárov. O minulosti nechcem písať. Sústredím sa na prítomnosť a veľké zmeny, ktoré v tomto školskom roku nastali.

Nielen pekný vzhľad školskej budovy, o ktorý sa postarala firma ChaPo Stav s. r. o. (jej pracovníci skoro všetci bývalí žiaci), ale aj jej obsah, čo sa týka jej pedagogických aj nepedagogických zamestnancov, sa veľmi zmenil. Firma ChaPo Stav si zaslúži pochvalu za to, ako pekne menia tvár obce novými fasádami starších aj novších bytoviek. Sú to šikovní ľudkovia.

V čom teda nastali zmeny v našich milých malých školičkách? Po 26-ročnom pôsobení v ZŠ odišla bývalá riaditeľka Mgr. Henrieta Kohútová. Bola veľkým prínosom pre školu. Za jej pôsobenia sa uskutočnili mnohé premeny, ktoré vylepšujú podmienky a spríjemňujú pobyt našich žiakov. Sú to počítače, moderné tabule, nový nábytok, sauna, kuchynka a všeličo iné, čo skvalitňuje vyučovací proces. Žiaci sa tu dobre cítia. Majú veľa možností, ako aktívne prežiť školské roky v rodnej obci.

Po odchode pani H. Kohútovej bola vedením základnej školy poverená bývalá učiteľka PaedDr. Janka Sýkorová až do obdobia, pokiaľ neprebehne výberové konanie podľa platnej legislatívy. Druhou učiteľkou je PaedDr. Zuzana Čavojská (čoskoro Pažická). Do nového školského roku nastúpila aj nová vychovávateľka Mgr. Veronika Ondrejková. Zo školských služieb odišla aj Mgr. Eva Žigová, ktorá pôsobila ako asistentka učiteľa v rámci trojročného projektu Operačný program ľudské zdravie. Aj ona odvieďa kus dobrej práce, za čo jej treba poďakovať.

Veľká vďaka patrí aj bývalej riaditeľke Mgr. H. Kohútovej za všetko, čo urobila pre ZŠ počas jej dlhého pôsobenia. Novému vedeniu školy a pani učiteľkám treba zaželať veľa úspechov v ich náročnej práci. O poriadok a čistotu v škole sa vzorne stará Lucia Krpelanová. Aj jej patrí uznanie, že tak pekne pripravila školské priestory, aby sa v nich žiaci dobre cítili. Pani učiteľky vkusne vyzdobili celú školu. Bude vám tam všetkým vynikajúco.

Aj v MŠ nastali zmeny. Keď pred šiestimi rokmi odišla do zaslúženého dôchodku úspešná a obľúbená riaditeľka Iveta Roháčová, zistila som, že tu pôsobila 44 rokov, z toho 25 rokov ako riaditeľka. Bolo to jej celoživotné pracovisko. Nebolo zvykom takto sa zviditeľňovať. No nedá mi, aby som to teraz nenapravila. Ešte nie je premlčaná doba. Zaslúži si veľké uznanie za

svoje úspešné pôsobenie a vytvorenie skvelých podmienok pre fungovanie MŠ. Pani Roháčová ani na dôchodku nezahála. Je šéfredaktorkou uznávaných Harmaneckých novín. Želáme jej, aby jej to ešte veľmi dlho fungovalo. Pred odchodom I. Roháčovej odišla do dôchodku aj ďalšia stálica MŠ - učiteľka Viera Košťalová. A v tomto školskom roku sa rozlúčila so svojim pôsobením v škôlke ďalšia stálica – Katarína Pavlíková. Aj pre ňu bola táto MŠ celoživotným pôsobiskom, kde odpracovala až 40 rokov. Aj školníčka Eva Kürtiová, ktorá tu odpracovala 37 rokov, patrí do kolektívu dlhoročných zamestnancov. Tiež ukončila svoju funkciu a odišla do dôchodku. Vážené vzácne dlhoročné zamestnankyne, budete mať v budúcnosti takéto nasledovníčky? Ťažko. Patrí vám veľká vďaka za všetko, čo ste za tie dlhé roky urobili pre našich malých školáčikov.

Kým doteraz v MŠ pracovali väčšinou naše harmanecké pracovníčky, teraz je situácia iná. Celý pedagogický personál do našej obce dochádza z B. Bystrice a okolia. Riaditeľkou materskej školy je Elena Machovičová, učiteľkami sú Janka Gašparová a Janka Švolíková. O hladné brušká malých aj veľkých školákov sa starajú kuchárky Mariana Mamczurová a Iveta Chladná, ktorá je zároveň aj vedúcou školskej jedálne. O čistotu a poriadok sa stará školníčka Denisa Matejková. Želáme Vám, aby sa Vám v práci darilo čo najlepšie a problémov aby ste mali čo najmenej. Vaša práca je veľmi náročná. Dobré to vieme.

Čo teda zaželať kolektívom našich škôl? Nech tento školský rok zvládnete čo najlepšie. Aj pre našich školákov mám želanie. Prváčikom, aby sa dobre popasovali s písmenkami a číslicami, ostatným veľa chuti do učenia. Aj keď nie každý má patent na rozum, pri dobrej vôli, snahe a vytrvalosti každý veľa dokáže. Učíte sa pre seba a vedomosti pomáhajú v každodennom živote. Raz budete dospelí a celý život budete mať vo vlastných rukách. Budete našimi nástupcami. Aby ste boli úspešní, budete potrebovať veľa vedomostí.

Rodičom tiež chcem zaželať veľa trpezlivosti, lásky, pozornosti a ochoty pomáhať svojim ratolestiam, aby lepšie zvládali nároky, ktoré ich v škole čakajú. Vytvárajte im čo najlepšie podmienky, aby boli šťastné, zdravé, spokojné a mali pocit, že sú výnimočné. Každé dieťa je svojím spôsobom naozaj výnimočné. Rozvíjať túto výnimočnosť je úlohou všetkých rodičov, pedagógov, ale aj celej spoločnosti. Nech sa to darí čo najlepšie.

Z. Roštárová a všetci naši spoluobčania, ktorým leží na srdci všetko, čo našej obci prospieva.

Jubilanti

80 rokov

Viera Bellová
Františka Vrbová

75 rokov

Dušan Mikloš

65 rokov

Anna Benkeová

70 rokov

Zoltán Benke
Ján Štrbák
Milan Rusnák
Antónia Chovančáková
Ružena Gregorová
Emília Vanyová

60 rokov

Ivan Eremiáš
František Valas
Katarína Pavlíková

Želáme Vám radosť zo života,
lásku a porozumenie od Vašich najbližších.

Narodili sa

**Jakub
Schmidt**

28.7.2021

Nech Vám v zdraví,
lásky rastie.
Nech Vám dáva iba
šťastie.
Vo dne, v noci, skrátka
stále, nech Vás teší
dieťa malé...

Opustili nás

S hlbokým zármutkom oznamujeme, že nás dňa
25.8.2021 vo veku 76 rokov, po ťažkej chorobe navždy
opustil manžel, otec, starký, švager a príbuzný

Stanislav Košťál

Za tichú spomienku a kvetinové dary ďakujeme všetkým,
ktorí sa zúčastnili poslednej rozlúčky.
Manželka Vierka, deti s rodinami a ostatná smútiaca rodina.

Opustili nás

Zuzana Kľuvancová 7.8.2021

Vladimír Chaloupka 15.8.2021

Stanislav Košťál 25.8.2021

Viera Labdúchová 30.8.2021

Venujme im tichú spomienku.

Spomienka

Hoci si odišiel a niet t'a medzi nami,
v našich srdciach zostávaš stále s nami.

Vladimír Fatura

Dňa 10.9.2021 uplynulo 16 rokov, čo nás navždy opustil náš
drahý otec, starý otec a príbuzný.
S láskou a úctou spomínajú deti s rodinami.

Spomíname

Kto ho poznal, spomenie si, kto ho mal rád, nezabudne.
Žije v srdciach tých, ktorí ho milovali.

Vladimír Mydlo

Dňa 16.7. 2021 uplynul 1 rok od vtedy, čo nás navždy opustil
naš otec, starý otec a priateľ.
S láskou a úctou spomínajú synovia Vladimír, Maroš a Michal s
rodinami a priatelia a známi, ktorí ho poznali.

Vážime si Vás!

Žijú medzi nami. Dobre ich poznáme. Chcem im vyjadriť veľký obdiv, úctu a uznanie za všetko, čo pre svojich blízkych dennodenne robia. Nebudem adresná, sami sa v tomto mojom príspevku spoznajú a získajú našu pozornosť. Staroba a choroba sú okolnosti, s ktorými sa mnohí boria. Nie všetci postihnúť ich prežívajú komfortne. Niektorí v domovoch dôchodcov, keď už nie je iné východisko, mnohí v nemocniciach a zariadeniach pre ťažko zdravotne postihnutých.

Viem, že aj o nich je patrične postarané a ľuďom, ktorí sa o nich starajú, tiež patrí naše poďakovanie. Áno. Vieme, že sú za to finančne odmeňovaní, no aj tak musia mať v sebe dosť empatie, aby túto veľmi ťažkú prácu dokázali zodpovedne vykonávať.

Ja sa chcem zmieniť o tých, ktorí svojich najbližších ponechali vo svojich domovoch a obetavo sa o nich starajú. A to vôbec nie je ľahká záležitosť. Viem to aj z vlastnej skúsenosti. Aj keď nám v súčasnosti uľahčujú túto činnosť rôzne zdravotné pomôcky, najväčšie bremeno je na pleciach rodiny, niekedy aj dobrých susedov. Najťažšie to majú tí, čo sú na túto neľahkú a náročnú prácu sami. Ak sú nám známi a môžeme im pomôcť, podajme im pomocnú ruku.

Možno ju budeme raz aj my potrebovať.

Komu teda patrí môj veľký obdiv? Úžasný otec a manžel, láskavé manželky a manželia, trpezlivé dcéry, synovia, nevesty, zaťovia, súrodenci a ochotní susedia. Naša bývalá Harmančanka sa už dožíva vyše sto rokov. Myslíte, že by to bolo možné nebyť jej perfektnej dcéry, ktorá sama má zdravotné problémy? Jej mamička sa vďaka nej teší primeranému životu. Má veľké šťastie, že jej to ešte slušne myslí. (Keď ju navštívim, nezabudne ma pochváliť za oblečenie.) Nezabúda, ako sa „fintila“ v minulosti aj ona.

Moja najlepšia kamarátka (tiež bývalá občianka našej obce) sa príkladne stará o svoju sestru, ktorá si vyžaduje neustálu starostlivosť. Obidve sestry už majú vyše 80 rokov, dokonca ešte chodíme aj na primerané túry. Nie je to úžasné? Súhlasíte so mnou, že takíto ľudia si zaslúžia našu pozornosť a obdiv.

Chceme im zaželať veľa síl, aby dobre zvládali svoj neľahký osud, veľa trpezlivosti a ochoty pomáhať tam, kde je to tak veľmi potrebné. Vysoko si Vás vážime a obdivujeme. Toto všetko platí aj pre tých, ktorí už svojich blízkych do posledných chvíľ doopatrovali. A nie je Vás málo. Všetkým Vám patrí veľké **ĎAKUJEME**. Ste obdivuhodní!

Zdenka Roštárová

ÓDA VĎAKY

*Na krátky čas osud nás požičal zemi
Vesmírnym meraním - okamžik
Život je krásny až to pekné není
Kým nás z prachu stvorených
Zase len v prach zmení.*

*Mališkovci – Lenka, Mirko
A sú tu ešte deti zlaté
Starostí máte svojich dost'
A k tomu nemoc - divný host'
Slovník nemá moc ďakovných slov
Niet toľko kvetín do kytice
Za starosť, ochotu, láskavosť
Ktoorej v živote nie je nikdy dost'
Vietor odnesie slová vďaky
Narazí do skál, korún stromov
A búrka bleskom nedá spávať
Vzácné je stretnúť múdrych ľudí
Ktorí aj bez slov*

vedia

rozprávať.

*Preto Ťa prosím Všemohúci Bože
Daj im všetkým večné zdravie
Spokojnosť a stále šťastie
K tomu nekonečné more lásky
Nech majú*

z čoho

rozdávať.

Suma sumárum:

*Ste veľmi milí, ste veľmi zlatí
Účet v mene vatikánskej
Pán Boh Vám raz splatí
A pripíť Vám na zdravie v tejto sfére -
Nebude nikdy*

dost'

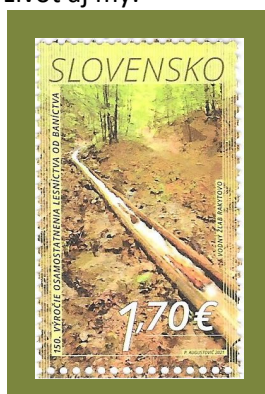
liguére !

Pozemský smrteľník Michal Kiššimon

Ako sa do lesa volá, tak sa z lesa ozýva...

Mesiac júl tohto roku bol bohatý na kultúrne a historické vyžitie v Harmaneckej doline. Teda aspoň teoreticky. V skutočnosti však obyvatelia oň prišli, buď nedopatrením, alebo nevedomosťou – ale nie svojou, alebo ... no už je to raz tak a čas sa nevráti. Nerobíme z toho tragédiu. Bude ale dobre, ak občania budú predsa len informovaní a budú vedieť, že:

Harmanecká dolina, aká je dlhá, taká je danosťou osudu späť s lesmi. A práve v mesiaci júl Slovenská pošta vydala dve známky a to obidve v hodnote 1,70 eur, ktoré ak už neoslavujú, tak aspoň pripomínajú nasledovné historické udalosti, ktoré sa nás bytostne týkajú, lebo tu žili a pracovali naši predkovia a tu žijeme svoj krátky život aj my.

Na prvej známke, ktorá bola vydaná 1. júla 2021, je vyobrazený toľko ospevovaný Vodný žľab v Rakytove, v chotári Dolného Harmanca. Kedysi takéto žľaby slúžili na spúšťanie dreva, buď do potoka, alebo na odvoz suchou cestou. Keď som ja prišiel do Harmanca v roku 1962, ešte ich bolo funkčných v harmaneckej doline šesť. Ten najdlhší bol dlhý 6 km

a viedol z Matavy po dnešnú autobusovú zastávku, pri krásnej vodnej turbíne pána Františka Zárubu. Bola to ťažká, namáhavá a veľmi nebezpečná práca. A boli aj obeť na životoch.

Takéto žľaby boli aj v Starohorskej doline a aj v bočných dolinách. Ak sa postarší rozpomätajú, majstrom zodpovedným za výrobu obálok bol vysoký, chudý, šedivý blondiak Janko Rafaj. Jemu také vymrštené poleno zabilo pomerne ďaleko stojacu štvorročnú dcérku.

Známočku, ktorú vidíte na obálke prvého dňa platnosti známky s koníkom, si ešte starší pamätajú. Vodný žľab je európskou raritou a obnovili ho ako pamiatku Mestské lesy Banská Bystrica, čo je veľmi, veľmi záslužná činnosť a povedať „ďakujem“ je naozaj málo!

Na druhej známke je pýcha našich lesov - tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*) a táto bola vydaná 16. júla 2021. Z textu príležitostnej pečiatky sa dozvieme, že tiež

bola vydaná, tak ako aj prvá známka, k 150. výročiu samostatného lesníctva. Aspoň krátke vysvetlenie: bude dobré, ak budete vedieť, že od vzniku uhorského kráľovstva, tuším to bolo v roku 896, lesy z vôle cisárov a kráľov vždy patrili do sféry baníctva. Dosť pochopiteľne, lebo bane boli najväčším konzumentom dreva, podporovali ich mocnári, lebo šlo o ťažbu drahých rúd, z ktorých sa tavilo zlato, striebro a meď. A veľmi neskoro, keď už lesy boli celkom zhumpľované, vyťažené, cisár František Jozef I. dekrétom odčlenil lesníctvo od baníctva v roku 1871. Neskoro, ale predsa.

Inaugurácia (uviedenie do života) oboch známok bola 16. júla 2021 v Banskej Bystrici v Národnej ulici pri buste známeho záchrancu lesov, Jozefa Dekréta Matejovie. Na toto podujatie, kde bol prítomný aj minister a skutočne sa týkalo hlavne Harmaneckej doliny, však nedostala pozvánku ani starostka Harmanca, ak sa nemýlim, ani starosta Dolného Harmanca, ani predseda Slovenskej filatelickej akadémie, ktorý zhodou okolností tiež žije v Harmanci už šesťdesiat rokov. No čo už, stalo sa! Hlavne, aby lesy žili svojim pokojným životom a spievali vo vetre svoju večnú pieseň.

Michal Kiššimon

Jubilejný 5. ročník fotbalového turnaje v Harmanci „VETERÁN CUP“

V sobotu 11. septembra 2021 sa uprostred Harmanca vydal ďalší ročník futbalového turnaja VETERÁN CUP – o putovný pohár starostky obce Harmanec. Hrdmo možno konštatovať, že tentokrát išlo už o jeho jubilejný 5. ročník. Jeho vydarenému priebehu neubral na kvalite ani fakt, že sa nekonal v júlovom termíne, na ktorý sme zvyknutí a aj slnečné počasie a nadšenie zúčastnených tímov potvrdili, že právom patrí do tradičných športových podujatí v Harmanci.

Na turnaji sa zúčastnili štyri futbalové tímy: domáci Harmanec a Bažanti, Botafogo z Dolného Harmanca a Medojed z Banskej Bystrice.

Odhodlaný domáci tím Harmanec nenechal nič na náhodu a na turnaji neprehral ani jeden zápas. Po minulo-ročnom turnaji, keď mu prvenstvo ušlo len o kúsok, tak potvrdil svoju kvalitu. Bez výhrad o tom svedčia aj dosiahnuté výsledky. Remíza sa zrodila len v domácom derby zápase, kedy práve Bažanti dokázali zobrať silnému Harmanecovi body.

Podrobnejšie výsledky domáceho Harmanec boli takéto: Harmanec – Botafogo 6:0, Harmanec – Medojed 8:1, Harmanec – Bažanti 1:1.

Z prvého miesta na turnaji sa tak tešil domáci Harmanec, druhé miesto patrilo rovnako domácim – mužstvu Bažanti, na treťom mieste skončilo mužstvo Botafogo z Dolného Harmanca a zemiakovú medailu získalo mužstvo Medojed z Banskej Bystrice.

Na turnaji boli ako obvykle ocenené všetky mužstvá a aj jednotlivci. Za najlepšieho strelcu turnaja bol vyhlásený Samuel Chladný z tímu Harmanec, najlepším hráčom turnaja sa stal zaslúžene Martin Majling z tímu Medojed, a najlepším brankárom Daniel Kiedžuch z tímu Harmanec.

Spoločné foto futbalových tímov pred turnajom

Spoločné foto s turnajovými trofejami

Konečná tabuľka turnaja:

TÍM	BODY	SKÓRE
1. Harmanec	7	15:2
2. Bažanti	5	3:2
3. Botafogo	4	2:7
4. Medojed	0	3:12

Na záver turnaja prebehla aj špeciálna súťaž o strelca s najpresnejšou muškou strelami cez celé ihrisko do prázdnej brány – v tejto súťaži uspel práve najlepší strelca turnaja Samuel Chladný, čím len potvrdil svoj prvotriedny výkon v zápasoch a presnú streleckú mušku aj z predchádzajúceho roku 2020.

Nemožno tiež nespomenúť vynikajúci guláš, ktorý starostlivo pripravil pre účastníkov turnaja poslanec obce Harmanec Ján Roháč a jeho pomocníci Aurel Rettka, Alena Žabková a Margit Gavlasová. Poháre a medaily srdečne odovzdal zúčastneným hráčom turnaja poslanec obce Peter Chladný, ktorému pri organizácii pomáhala Alena Chladná, poslanec obce Marián Pohančaník a Andrea Pohančaníková. Úprimné poďakovanie za nasadenie pri prípravách turnaja a jeho kvalitnú organizáciu patrí obci Harmanec, sponzorom Petrovi Katkovi a Pavlovi Zrakovi. Dobrá nálada a spokojnosť všetkých prítomných len podčiarkli opodstatnenie konania tohto športového podujatia v Harmanci.

Výsledkový servis turnaja:

Harmanec – Bažanti 1:1, Botafogo – Medojed 2:1,
Harmanec – Botafogo 6:0, Bažanti – Medojed 2:1,
Harmanec – Medojed 8:1, Bažanti – Botafogo 0:0

Vladimír Sklenka